

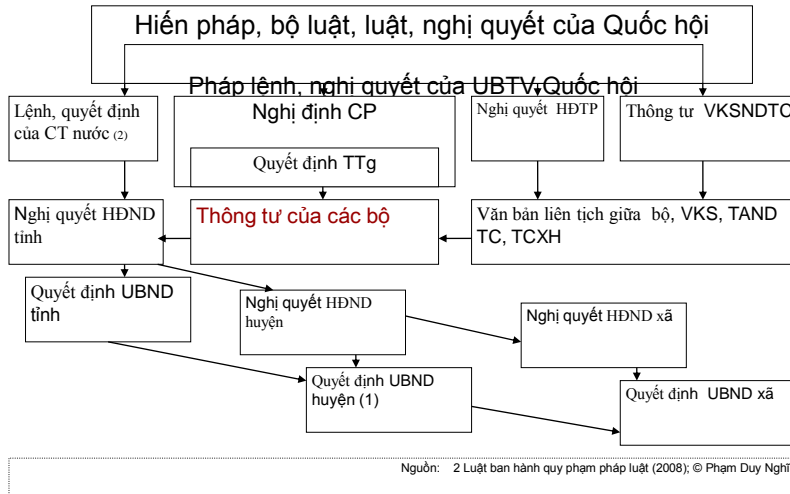
Tổng quan về luật pháp

MPP3-L2

Khái niệm pháp luật

- Xem xét từ góc độ hệ thống quy phạm
- Xem xét từ góc độ một thể chế duy trì xã hội ổn định và phát triển
 - Nguyên tắc ứng xử lặp lại
 - Các thiết chế thực thi
- Xem xét từ góc độ một dịch vụ công mà nhà nước phải cung cấp (luật pháp và trị an)

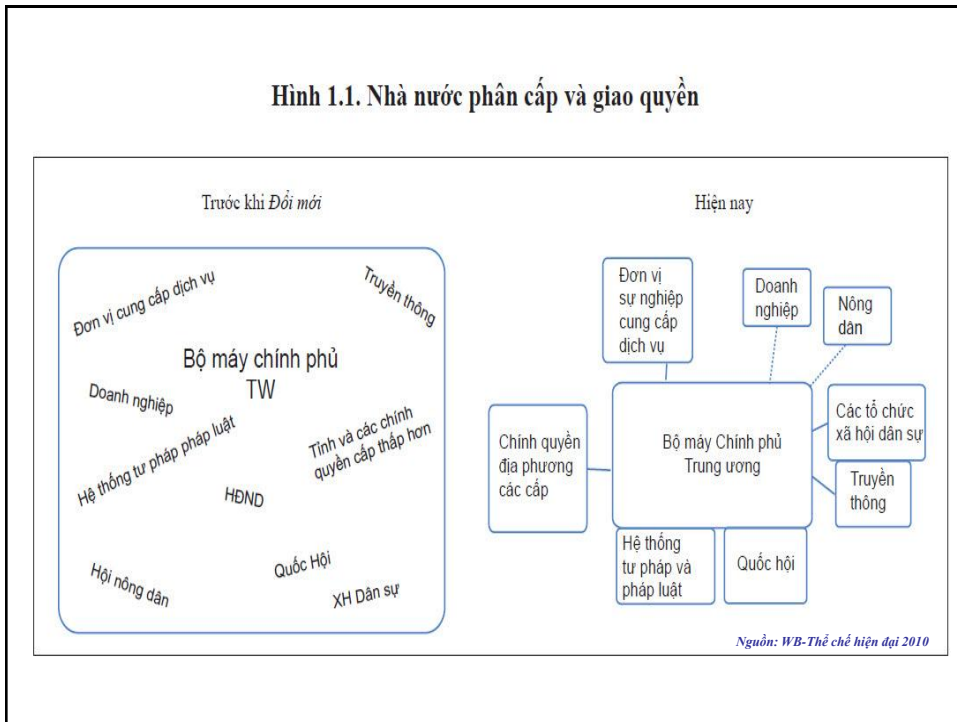
Hệ thống văn bản pháp luật

Bản chất pháp luật

- Tùy theo góc nhìn
 - Thần quyền, luật tự nhiên
 - Khế ước xã hội
 - Tính giai cấp
- Các tương quan quyền lực đổi thay nhanh
 - Tập quyền và phân quyền
 - Chuyển đổi từ nhân trị sang chế độ pháp quyền

Hình 1.1. Nhà nước phân cấp và giao quyền

Giải thích một số cặp khái niệm

- Nhân trị, Pháp trị => (Nội Nho Ngoại Pháp)
- Pháp chế => pháp quyền
- Nguồn pháp luật, quyền giải thích pháp luật => từ luật thể tục tới luật tự nhiên

Tư duy luật học

- Lập pháp, hành pháp và tư pháp
- Quan hệ pháp luật
- Chủ thể, địa vị pháp lý => người
- Khách thể => quyền và nghĩa vụ
- Tư duy khái quát hóa cao độ khi lập pháp
- Tư duy diễn giải khi áp dụng

Tổng quan về các lý thuyết của luật học

- Thuyết diễn giải quy phạm
- Thuyết đề xuất quy phạm
- Thuyết quy nạp
- Thuyết khái quát hóa, xây dựng chế định
- Thuyết xây dựng các định nghĩa
- Thuyết về các nguyên tắc của luật chuyên ngành

Chức năng của pháp luật

- Các chức năng xã hội chung:
 - Định chuẩn ứng xử, tạo ra thói quen
 - Làm cho hành xử của người khác có thể dự báo trước được
 - Xác lập nghĩa vụ và quyền của các cá thể
 - Tạo nên giá trị, liên kết nhóm
- Chức năng gắn với chính sách của nhà nước

©Fukuyama 2004: Những chức năng của nhà nước

Chức năng tối thiểu

Cung cấp dịch vụ công
 Quốc phòng, an ninh trật tự
 Bảo vệ sở hữu tư nhân
 Điều hành kinh tế vĩ mô
 Sức khỏe, y tế cộng đồng
 Cải thiện, đảm bảo công bằng
 Bảo vệ người nghèo

Chức năng trung bình

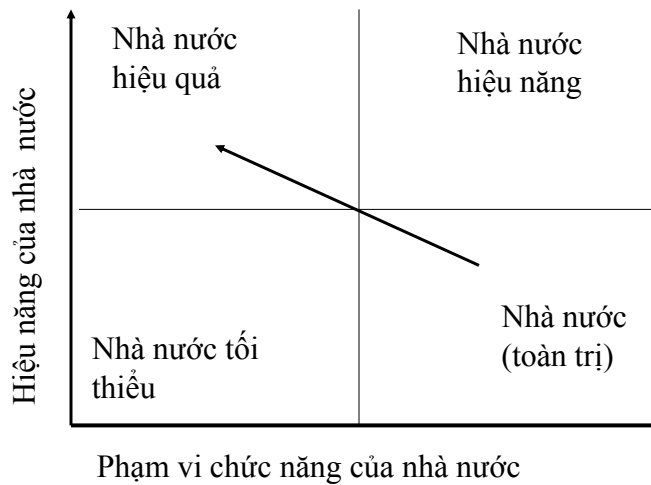
Can thiệp khi thị trường thất bại
 Giáo dục, bảo vệ môi trường
 Kiểm soát độc quyền
 Bình đẳng về cơ hội
 Bảo hiểm
 An sinh xã hội

Nhà nước can thiệp có hiệu quả

Chính sách công nghiệp
 Phân phối phúc lợi

© Fukuyama 2004: Hiệu lực và hiệu quả của nhà nước

Vấn đề: Hiệu lực và chất lượng pháp luật

- Đo lường chất lượng văn bản pháp luật dựa trên quy phạm
 - cố gắng của OECD đo lường chất lượng văn bản (regulatory quality)
 - Các tiêu chí của Luật ban hành văn bản quy phạm pháp luật 2008
 - WGI từ 1996 cho đến nay
 - PAPI (nhóm của GS Đặng Ngọc Dinh)
- Đo lường qua khảo sát thể chế cạnh tranh/thay thế (nhìn nhận pháp luật như một thể chế xã hội)
 - Luật pháp như một thể chế (xây dựng, vận hành, thay đổi)
 - Luôn cạnh tranh với các thể chế khác (phi chính thức, thể chế nước ngoài)
 - Điều tra của WB, UNDP
- WJP: 16 công cụ đo lường chất lượng nền pháp quyền
 - www.worldjusticeproject.org

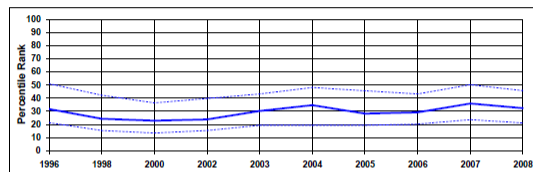
OECD: Các yêu cầu cho văn bản pháp luật tốt

- Phục vụ các mục tiêu chính xác, rõ ràng đã ấn định trước;
- Có cơ sở pháp luật, thực tiễn chắc chắn;
- Mang lại lợi ích nhiều hơn là chi phí, có tính tới tác động phân bổ trên toàn xã hội, các yếu tố kinh tế, xã hội và môi trường;
- Giảm thiểu chi phí và tác động lệch lạc tới thị trường;
- Khuyến khích cạnh tranh, thông qua khuyến khích thị trường và các phương pháp tiếp cận dựa trên cơ sở mục tiêu đã định;
- Rõ ràng, đơn giản, thiết thực đối với người sử dụng,
- Phù hợp, tương thích với các chính sách, pháp luật khác;
- Tương tích ở mức độ tối đa đối với các nguyên tắc về khuyến khích cạnh tranh, thương mại trong pháp luật quốc gia và các điều ước quốc tế

Governance Matters 2009 Worldwide Governance Indicators, 1996-2008

VIETNAM, 1996-2008

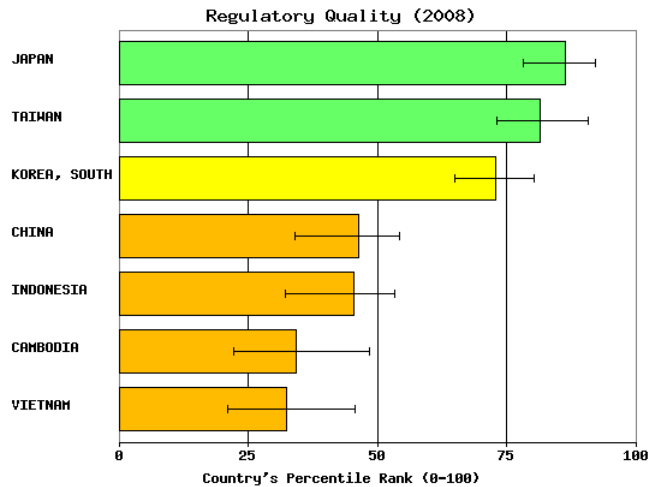
Aggregate Indicator: Regulatory Quality

Individual Indicators used to construct Regulatory Quality

Code	Source	Website	1996	1998	2000	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
ADB	African Development Bank Country Policy and Institutional Assessments	http://www.afdb.org	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
ASD	Asian Development Bank Country Policy and Institutional Assessments	http://www.adb.org	NP	NP	NP	NP	NP	NP	NP	0.55	0.55	0.55
BPS	Business Enterprise Environment Survey	http://www.worldbank.org/eca/governance	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
BTI	Bertelsmann Transformation Index	http://www.bertelsmann-transformationindex.de	--	--	0.25	0.25	0.45	0.45	0.45	0.53	0.53	0.53
DI	Global Insight Global Risk Service	http://www.globalinsight.com	0.76	0.78	0.72	0.73	0.73	0.83	0.90	0.87	0.90	0.89
EBR	European Bank for Reconstruction & Development Transition Report	http://www.ebrd.org	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
EIU	Economist Intelligence Unit	http://www.eiu.com	0.40	0.45	0.45	0.45	0.45	0.45	0.45	0.45	0.45	0.45
GAD	Census Corporate Intelligence Gray Area Dynamics	http://www.mechanicsinternational.com	--	--	--	--	--	--	--	--	--	0.50
GCI	World Economic Forum Global Competitiveness Survey	http://www.weforum.org	0.39	0.48	0.39	0.44	0.51	0.48	0.41	0.40	0.46	0.47
HERF	Heritage Foundation Index of Economic Freedom	http://www.heritage.org	0.30	0.30	0.30	0.30	0.30	0.30	0.30	0.30	0.30	0.30
IFD	IFAD Rural Sector Performance Assessments	http://www.ifad.org	--	--	--	--	--	0.60	0.67	0.67	0.67	0.60
IPD	Institutional Profiles Database	http://www.cepii.fr	--	--	--	--	--	--	--	0.34	0.34	0.34
MI	Meridian International Group Gray Area Dynamics	http://www.mechanicsinternational.com	--	--	--	0.33	0.33	0.33	0.33	0.33	0.38	--
PIA	World Bank Country Policy and Institutional Assessments	http://www.worldbank.org	NP	NP	NP	NP	NP	NP	NP	0.50	0.50	0.50
PRS	Political Risk Services International Country Risk Guide	http://www.prsgroup.com	0.45	0.42	0.55	0.59	0.55	0.68	0.68	0.73	0.73	0.64
WCI	Institute for management & development World Competitiveness Yearbook	http://www.wci.ch	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
WMO	Global Insight Business Conditions and Risk Indicators	http://www.globalinsight.com	--	0.38	0.38	0.38	0.44	0.45	0.44	0.44	0.50	0.50

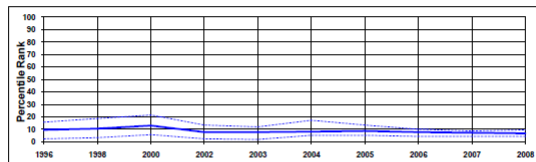
Chất lượng pháp quy

Source: Kaufmann D., A. Kraay, and M. Mastruzzi 2009: Governance Matters VIII: Governance Indicators for 1996-2008

Government Matters 2009 *Measuring the Quality of* Worldwide Governance Indicators, 1996-2008

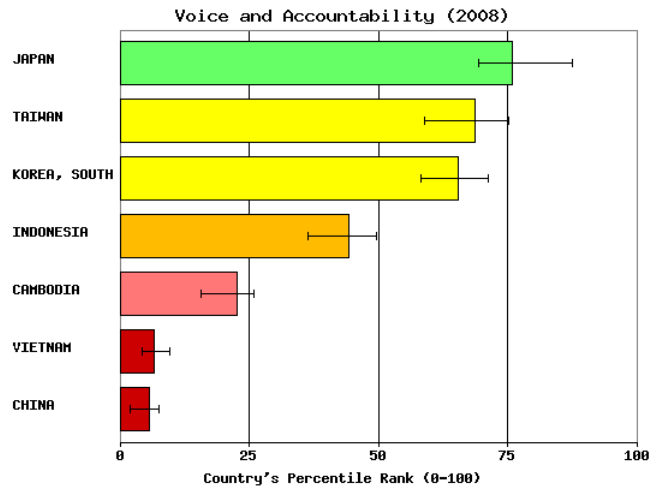
VIETNAM, 1996-2008
Aggregate Indicator: Voice & Accountability

Individual Indicators used to construct Voice & Accountability

Code	Source	Website	1996	1998	2000	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
AEO	OECD Development Center African Economic Outlook	http://www.aeo.org/aeo/aec	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
AFR	Africanometer	http://www.africanometer.org	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
BTI	Bertelsmann Transformation Index	http://www.bertelsmann-transformation-index.de/	--	--	0.00	0.00	0.17	0.17	0.17	0.18	0.18	0.18
CCR	Freedom House Countries at the Crossroads	http://www.freedomhouse.org	--	--	0.29	0.29	0.29	0.29	0.29	0.29	0.29	0.29
EUI	Economic Intelligence Unit	http://www.eui.com	0.13	0.13	0.13	0.31	0.13	0.13	0.13	0.19	0.22	0.22
FRH	Freedom House	http://www.freedomhouse.org	0.16	0.15	0.14	0.13	0.13	0.13	0.13	0.19	0.20	0.17
GAD	Ceressus Corporate Intelligence Gray Area Dynamics	http://www.ceressusintelligence.com	--	--	--	--	--	--	--	--	--	0.30
GCS	World Economic Forum Global Competitiveness Survey	http://www.weforum.org	--	--	0.33	0.43	0.49	0.47	0.41	0.45	0.50	0.50
GII	Global Integrity Index	http://www.globalintegrity.org/	--	--	--	--	--	--	--	0.27	0.27	0.27
GWP	Global World Post	http://www.globalworldpost.com	--	--	--	--	--	--	--	0.67	0.76	0.77
HUM	Chingane-Richards (CIR) Human Rights Database	http://www.humanrightsdatabase.com	0.00	0.00	0.00	0.00	0.13	0.00	0.00	0.00	0.06	0.06
IFD	IFAD Rural Sector Performance Assessment	http://www.ifad.org	--	--	--	--	0.53	0.71	0.71	0.71	0.71	0.85
IPD	Institutional Profiles Database	http://www.ipd.org	--	--	--	--	--	--	--	0.34	0.34	0.34
LBO	Latinoamerico	http://www.latinoamerico.org	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
MSI	IREX Media Sustainability Index	http://www.irex.org	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
OBI	International Budget Project Open Budget Index	http://www.internationalbudget.org/	--	--	--	--	--	0.02	0.02	0.02	0.02	0.09
PRS	Political Risk Services International Country Risk Guide	http://www.prsguide.com	0.42	0.17	0.25	0.25	0.25	0.33	0.33	0.33	0.33	0.33
RSF	Reporters Without Borders Press Freedom Index	http://www.rsf.org	--	--	--	0.19	0.11	0.19	0.33	0.36	0.30	0.14
VAB	Vanderbilt University Americas Barometer Survey	http://www.vanderbilt.edu/barometer	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
WCY	Institute for management & development World Competitiveness Yearbook	http://www.wcy.ch	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
WMO	Global Insight Business Conditions and Risk Indicators	http://www.globalinsight.com	--	0.50	0.50	0.50	0.50	0.44	0.38	0.38	0.38	0.38

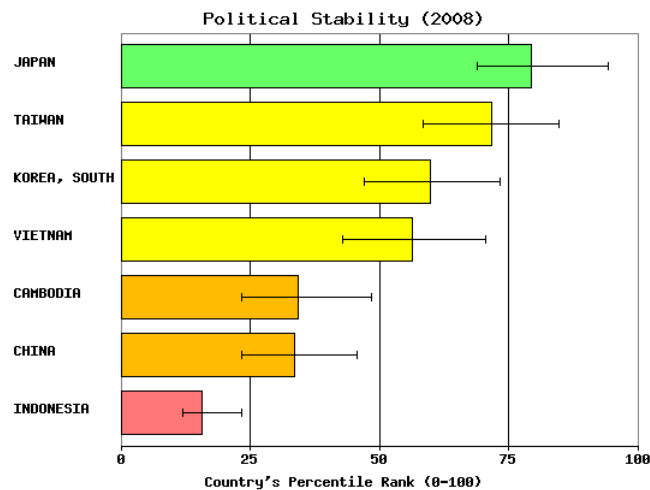
Trách nhiệm giải trình: So sánh

Source: Kaufmann D., A. Kraay, and M. Mastruzzi 2009: Governance Matters VIII: Governance Indicators for 1996-2008

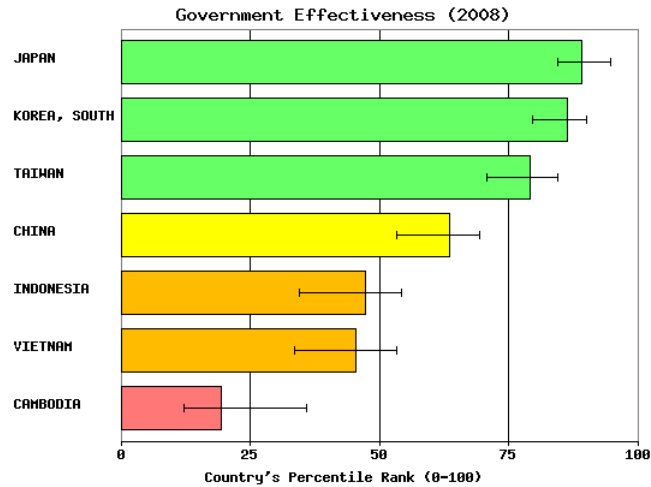
Note: The governance indicators presented here aggregate the views on the quality of governance provided by a large number of enterprise, citizen and expert survey respondents in industrial and developing countries. These data are gathered from a number of survey institutes, think tanks, non-governmental organizations, and international organizations.

Ổn định chính trị: So sánh

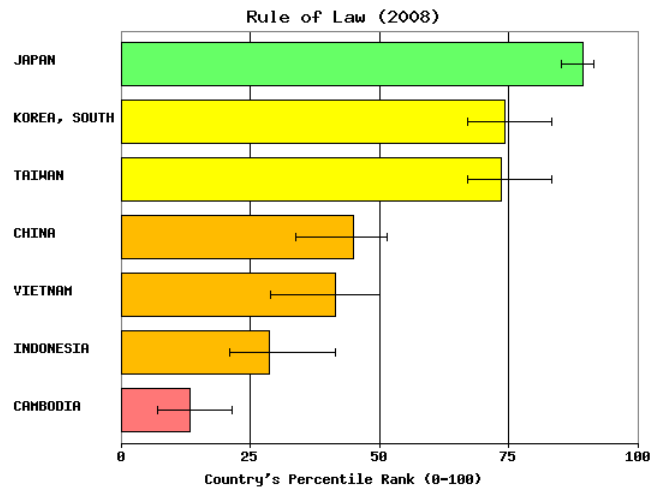
Source: Kaufmann D., A. Kraay, and M. Mastruzzi 2009: Governance Matters VIII: Governance Indicators for 1996-2008

Năng lực của chính quyền

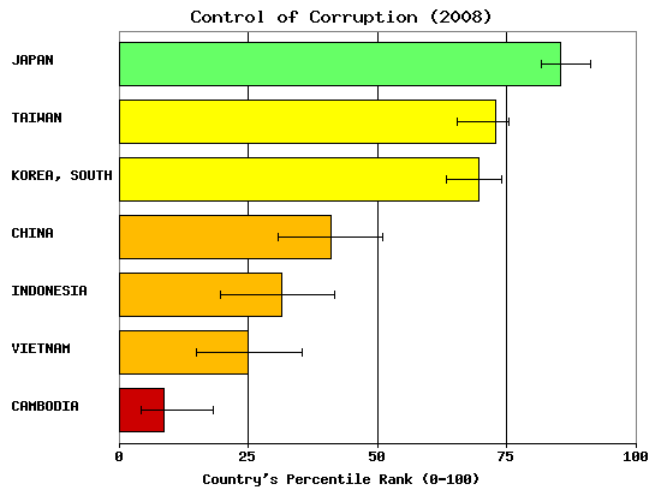
Source: Kaufmann D., A. Kraay, and M. Mastruzzi 2009: Governance Matters VIII: Governance Indicators for 1996-2008

Nhà nước pháp quyền

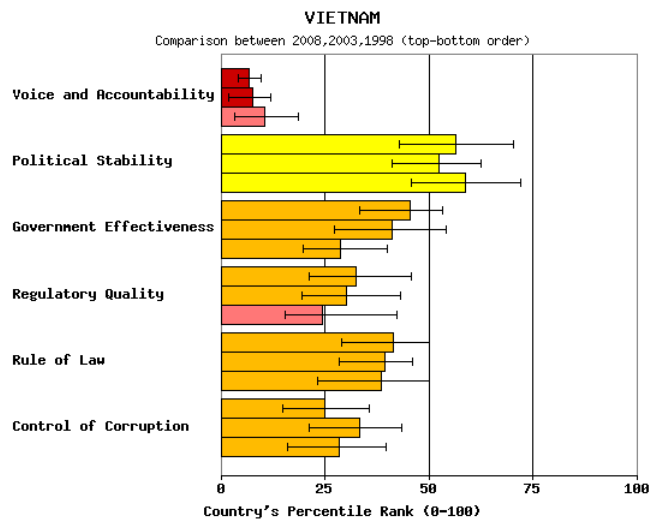
Source: Kaufmann D., A. Kraay, and M. Mastruzzi 2009: Governance Matters VIII: Governance Indicators for 1996-2008

Phòng & chống tham nhũng

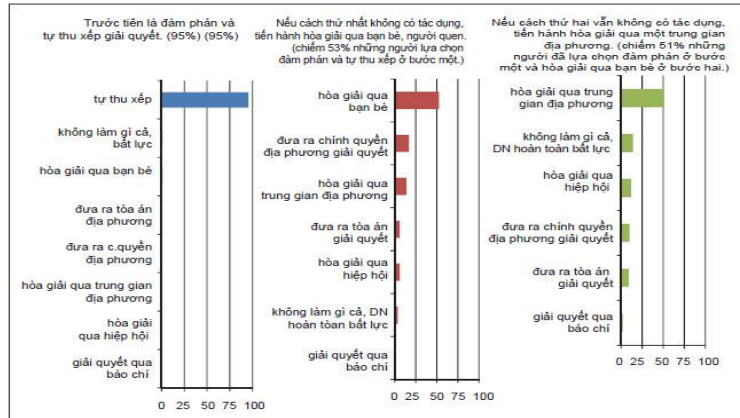
Source: Kaufmann D., A. Kraay, and M. Mastruzzi 2009: Governance Matters VIII: Governance Indicators For 1996-2008

Các tiêu chí đo lường quản trị nhà nước: Việt Nam

Các thể chế phi chính thức: Cảm nhận qua kết quả điều tra

Hình 5.5. Các cách thức giải quyết tranh chấp kinh doanh

Nguồn: Tỷ lệ tính dựa trên Khảo sát Năng lực Cạnh tranh Cấp tỉnh (PCI) 2008 tiến hành bởi VCCI-VNCL.

Bài tập tuần 1

Friedman nhận định rằng trong thế kỉ trước đây ông ta có thể chỉ có 3 từ dành cho các quốc gia chuyển đổi từ xã hội chủ nghĩa sang kinh tế thị trường. Đó là "tư nhân hóa, tư nhân hóa, tư nhân hóa". "Tôi đã sai lầm", ông nói: "Hóa ra là hệ thống luật pháp là cơ bản hơn tư nhân hóa" (Milton Friedman trả lời phỏng vấn của Gwartney and Lawson 2002).

Anh/chị hãy bình luận về nhận xét trên của Friedman.